

Výroční zpráva o činnosti muzea za rok 2001

Předkládá: Ing. Vítězslav Koukal, CSc. ředitel muzea
Zpracovala: Mgr. Jiřina Veselská, náměstkyně ředitele
Rožnov pod Radhoštěm: červen 2002

Obsah:

- Úvod
- Organizační struktura
- Personální agenda
- Objekty a provozy
- Expoziční areály
- Objekty k zajištění provozu
- Rekonstrukční práce a opravy objektů
- Sbírky
- Dokumentace
- Výzkumy
- Pracoviště ISO
- Prezentace
- Spolupráce s institucemi
- Provoz muzea
- Finance
- Závě

Úvod

- Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm předkládá výroční zprávu o činnosti za rok 2001, která čerpá z přehledů práce jednotlivých útvarů a ekonomické zprávy o hospodaření.
- Do roku 2001 vstupovalo muzeum s novou Zřizovací listinou, vydanou ministrem kultury Pavlem Dostálem v závěru roku 2000. Obsah základního dokumentu potvrdil zřizovací úlohu MK ČR, uložil muzeu některé nové úkoly na poli metodické činnosti ve vztahu k ostatním muzeím v přírodě v ČR, krajanského hnutí a genealogického výzkumu, posílil jeho postavení jako specializovaného regionálního informačního centra pro oblasti historie a lidové kultury. Umožnila také vytvoření nových vnitřních předpisů, vymezujících jak poslání specializovaných útvarů a oddělení, tak odpovědnosti za jednotlivé oblasti muzejní práce a péče o svěřené památky.
- Spolu s novým zákonem o správě sbírek muzejní povahy a prováděcích dokumentů k němu, se stala úhlovými kameny, které budou i nadále významně ovlivňovat rozsah odborné činnosti muzea. Ve sbírkové oblasti se aplikace nových legislativních předpisů odrazila zejména v pozornosti věnované inventarizacím. Úspěšnost muzea v očích veřejnosti byla, jako i v jiných letech, dána nabídkou programů a úrovní expozic, včetně kvality poskytovaných služeb. Celkem bylo připraveno 41 programů a 4 folklorní festivaly. Z tohoto pohledu je rok 2001 zvláště významným - po několika letech se zastavil meziroční pokles návštěvnosti a hosty muzea se stalo o 30000 návštěvníků více než v roce 2000.
- Ke změně došlo také v majetku muzea, kdy v srpnu byl obci Hustopeče nad Bečvou převeden místní zámek, který muzeum spravovalo od poloviny sedmdesátých let 20. století. V závěru roku byl do hospodaření muzea převeden objekt skladu zdravotnických potřeb ve Frenštátě pod Radhoštěm, který dosud spravovalo Ministerstvo zdravotnictví - Zdravotnické zabezpečení krizových stavů Příbram - Kamenná. V ekonomické oblasti pokračovala vlastní hospodářská činnost - po celý rok muzeum provozovalo jedno ze svých tradičních restauračních zařízení Hospodu Na posledním groši. Na základě rozhodnutí ústavní rady byla v závěru roku tato aktivita ukončena a na pronájem všech stravovacích zařízení vypsána veřejná soutěž.
- Svou činnost zahájilo za velké pozornosti odborné i laické veřejnosti Genealogické centrum Valašska, čerpající ze zakoupených materiálů, průběžně doplňovaných výzkumem vlastních odborníků.
- To jsou jen některé skutečnosti, které se spolu s mnoha dalšími a zejména s mimořádným pracovním nasazením všech pracovníků, spolupodílely na výjimečném postavení muzea nejen mezi obdobnými institucemi v ČR, ale také na poli mezinárodním.

Organizační struktura

Ve struktuře úvarů a oddělení nedošlo v průběhu roku k zásadním změnám. Nová organizační směrnice vymezila postavení a obsahovou náplň činnosti odborných a provozního útvaru, charakterizovala úkoly ekonomického oddělení a sekretariátu ředitele.

Valašské muzeum v přírodě tvořily tyto útvary a oddělení:

Sekretariát ředitele

- Správce sítě

Etnografický útvar s oddělením

- výzkumu
- dokumentace
- péče o sbírkové fondy
- Genealogické centrum Valašska od 1.12.2000

Technický útvar s oddělením

- obnovy a údržby památek
- dopravy, energetiky a skladového hospodářství
- stavebně technické dokumentace

Provozně obchodní útvar s oddělením

- programů a propagace
- služeb návštěvníkům
- lidové umělecké výroby
- zemědělským
- hospodářskou správou s monitoringem EPS

Ekonomické oddělení

- ekonomika
- samostatná hospodářská činnost
- prodej

Na počátku roku rozhodla Ústavní rada o podání žádosti o zrušení zápisu Akciové společnosti Slavia, jejímž bylo muzeum zakládajícím akcionářem, z Obchodního rejstříku.

Poradní orgány ředitele

Celoročně pracovaly poradní orgány ředitele, jejichž statuty byly upraveny dle Statutu muzea i úkolů a cílů jejich činnosti. Byl to Poradní sbor pro sbírkovou činnost, Výtvarná rada, Vědecká rada a Stavební komise pro dostavbu muzea. Členy všech poradních orgánů jsou externí spolupracovníci, specialisté v oborech v muzeu aplikovaných, znalci regionálních dějin i stavebních technologií a konstrukcí, památkové péče. Tajemníky jsou pracovníci muzea, jejichž pracovní zařazení úzce souvisí s posláním orgánu. Nejčastěji byl v roce 2001 svoláván Poradní sbor pro sbírkovou činnost, neboť výsledky generální inventarizace sbírek vyžadovaly úzkou spolupráci se specialisty - členy sboru.

Personální agenda

- Počet pracovníků muzea, určený MK ČR jako závazný ukazatel, byl 117 osob. Celkem pracovalo v jednotlivých útvarech průměrně 93 pracovníků v trvalém pracovním poměru. Vzhledem k vysoké náročnosti návštěvnického provozu a rozsahu poskytovaných služeb, se vystřídalo na místech průvodců, pokladních a demonstrátorů více jak 70 sezónních zaměstnanců. K nim musíme ještě připočítat jednorázové výpomoci při demonstraci činností při pořadech zaměřených na ožívání starých způsobů práce.
- V prosinci 2000 ukončil své působení ve funkci provozního náměstka pan Václav Žitník. Na přechodnou dobu byla kumulována funkce ekonoma a provozního náměstka, kterou zastával Ing. Jindřich Krejčí. Místo provozního náměstka bylo obsazeno až jmenováním pana Dušana Kachyni 19. března 2001.

- Na místo vedoucího zemědělského oddělení, které bylo několik měsíců obsazeno pouze dočasně paní Drahoslavou Hrubanovou, byl přijat v květnu pan František Trčka . S jeho nástupem byla ukončena smlouva o zajištění péče o zvířata v majetku muzea s firmou Hlucháňová.
- Ke změně došlo také ve vedení Ekonomického oddělení, když v závěru měsíce června nebyla prodloužena smlouva Ing. Jindřichu Krejčímu a 1.7. byla na jeho místo jmenována vedoucí ekonomického oddělení paní Sylva Mikulenková.
- Na konci května byla z funkce odvolána provozní Hospody Na posledním groši Marcelína Zapletalová a provoz převzala dosavadní vedoucí prodejny lidových uměleckých výrobků paní Julie Hlavenková. Svě působení v muzeu ukončil pan Miroslav Kotrba, vedoucí provozovny NPG. Problémy spojené s provozem a jeho rentabilitou vedly k ukončení této činnosti a také rozvázání pracovního poměru s personálem.
- Od listopadu 2000 byl zaveden nepřetržitý monitoring ISO, když byly na centrální pult ostrahy Policie ČR ve Vsetíně napojeny objekty v dřevěném městečku, obytný dům na Palackého ulici, komunikační trakt, depozitní hala I a II, obytný dům na Bayerově ulici. Počet pracovníků v 24 hodinové službě byl na počátku roku 2001 doplněn na 4, i když limit pracovních úvazků nebyl navýšen.
- Nově bylo obsazeno místo knihovnice etnografkou Bc. Janou Tichou vzhledem ke změně poslání knihovny a její postupné proměně na specializované dokumentační a informační centrum pro muzea v přírodě v ČR.
- V listopadu 2001, v souvislosti s převodem objektu Sklad Frenštát do správy muzea, byly uzavřeny předběžné pracovní smlouvy se třemi zdejšími zaměstnanci, kteří se posléze stali pracovníky muzea na tomto detašovaném pracovišti. Byli zařazeni do oddělení péče o sbírky.
- Tiskovým mluvčím byl jmenován Mgr. Tomáš Gross, který byl zároveň vedoucím oddělení programů a propagace. Práci tohoto oddělení komplikovalo velmi časté střídání pracovníků.
- Relativně bez personálních změn pracoval Etnografický útvar.
- Na odborné činnosti, zejména terénních výzkumech a inventarizaci sbírek , se dočasně podílelo více jak 20 posluchačů vysokých škol, kteří v Etnografickém útvaru absolvovali muzejní a terénní praxi.
- V druhé polovině roku byla uzavřena smlouva o preventivní lékařské péči o zaměstnance ve smyslu nových předpisů s MUDr. Vojkůvkou a všichni zaměstnanci se do konce roku podrobili vstupní lékařské prohlídce.

Objekty a provozy

- Od roku 1995 je muzeum Národní kulturní památkou. V zákoně o vyhlášení muzea za Národní kulturní památku z roku 1995 je celkem zapsáno 26 objektů včetně Pustevn. Z celkové počtu 24 expozičně využívaných staveb, celých usedlostí a souborů staveb v areálech je jich 16 prohlášeno za nemovitou kulturní památku. Přehled objektů v jednotlivých areálech viz dále.
- Znění vyhlášení mělo však řadu nejasností v pozemkové evidenci parcel a také objekty byly popsány velmi nejednoznačně. Pro vyřešení tohoto nedostatku a uvedení záznamů v soulad se skutečností, zejména v katastru nemovitostí, bylo vyvoláno několik jednání, pro něž bylo třeba připravit celou řadu zaměření a podkladů.
- Část objektů je také vedena ve sbírkové evidenci v podsбірce "Dokumentace muzeí v přírodě".
- V bezprostřední blízkosti budovy ředitelství se nachází objekt tzv. "Sušáku", technické stavby z konce 19.století Z pohledu provozu muzea směrem k návštěvníkům, výstavním akcím a programům pro školy by bylo významným řešením započítí a následně rychlé dokončení jeho rekonstrukce, jehož projekt počítá s využitím tří podlaží na výtvarnické dílny, restaurátorskou dílnu textilu, depozitář textilu s navazujícími výstavními prostory a pokladnou se šatnou. Po celý rok bylo projekčně doladováno řešení interiéru pro prezentační činnosti a depozitář . Podána žádost o změnu územního plánu s ohledem na vybrané místo pro vozárnu z Ostravice a rekonstrukci objektu Sušák včetně nových návštěvnických tras a vstupů do areálů.
- V městské zástavbě využívá muzeum ještě čtyři samostatné, původně obytné domy: Palackého 484 (zčásti IC, 2 služební byty, GCV, pronajímatel SÚPP Ostrava), Palackého 581 (depozitáře), Bayerova 62 (pronajímatel a depo textil) a Čechova 518 (konzervátorské pracoviště a byt).
- Pro provoz Technického útvaru a zemědělského oddělení slouží poměrně rozsáhlý stavební dvůr se skládkami dřeva, lakovnou a dílnou lidové umělecké výroby, tesařskou halou a katrem na pořez kulatiny, garážemi a sklady. Do budoucna je nutno vyřešit celé provozní zázemí zemědělského

oddělení, protože současně využívané prostory v expozičních objektech areálu Valašská dědina jsou nevhodné z mnoha hledisek.

- Kvalitu využití velkého počtu objektu ve správě muzea významně ovlivňuje jejich technický stav a vhodnost jejich dispozičního řešení pro předpokládanou funkci. Nároky na technické vybavení stoupají, ale dispoziční možnosti financí jsou natolik omezeny, že v mnoha případech nelze reflektovat na oprávněné požadavky.
- Na jeden z objektů v městské zástavbě - Bayerova 62 , v němž jsou uloženy sbírky textilu, byl od počátku roku 1990 uplatňován restituční nárok, který byl po mnoha soudních řízeních ukončen ve prospěch muzea.
- V srpnu byl ukončen administrativní převod včetně stavebních prvků zámku v Hustopečích nad Bečvou na obec, objekt byl zanesen ve Státním seznamu nemovitých památek. Skončila tak více jak čtvrt století trvající starost o objekt architektonicky velmi významný, ale po mnoho let se nacházející v havarijním stavu bez dalších možností využití.
- 12. prosince byl do správy muzea, po téměř půlročním jednání, převeden objekt Sklad Frenštát pod Radhoštěm s pozemkem a provozními objekty garáže a skladu chemikálií. Technický stav objektu i jeho rozloha umožní v budoucnosti vybudování kvalitního konzervátorského pracoviště a také rozsáhlých depozitářů pro uložení sbírek, které jsou dosud umístěny v expozičních objektech s nevyhovujícími podmínkami.
- Náročné na čas a přípravu bylo stavební řízení včetně požárního posouzení, jehož výsledkem jsou kolaudační rozhodnutí také o sbírkových expozičních objektech podle znění Stavebního zákona.
- Stavební a rekonstrukční aktivity muzea v expozičních areálech, jsou dle památkového zákona omezeny řadou podmínek , které vyžadují závazné stanovisko Státního ústavu památkové péče ke každé realizaci.
- V 1. polovině roku bylo vyžádáno závazné stanovisko ke stavbě vozárny z Ostravice a rekonstrukci Sušáku. K vyjádření byly předloženy návrhy na prodejní stánky, objekty ke krytí elektrorozvodu v Dřevěném městečku a výstavbě objektu pro pálenici. Pouze výstavba vozárny byla zahájena. V zimě byly zahájeny práce na zhotovení stánků pro drobný prodej a projekčně připravena trasa kanalizační přípojky pro areál Dřevěné městečko.

V současné době tvoří expoziční areály tyto objekty a soubory staveb:

Dřevěné městečko

Originály staveb

- radnice městečka Rožnova z roku 1770 - *sbírka muzea C 47/2002*
- s expozicí obchodu Betky Hanákové a poštovní v přízemí (obě expozice s prodejem originálního sortimentu a poštovními službami)
- expozicí radniční síně a pokoje pro důstojníka v 1. patře
- tzv. Billův měšťanský dům - *sbírka muzea C 44/2002*
- s expozicí městské domácnosti s krejčovským řemeslem v přízemí a bytem pro lázeňské hosty v 1. patře
- expozice v přízemí pravidelně obměňována při příležitosti výročních svátků a poutě
- Vaškova hospoda z roku 1660 - *sbírka muzea C 43/2002*
Uchována pouze část objektu využívaná jako stylový restaurační provoz
- Panská sýpka z Ostravy - Heřmanic
Slouží jako dočasný výstavní prostor v přízemí a depozitář sedacího nábytku v 1. patře
- Panská sýpka z Prostřední Suché
Všechna čtyři nadzemní podlaží slouží jako depozitář nábytku
- Stodůlky ze Štramberka
Využívány dočasně jako depozitáře a zázemí pro programy
- Konírna, chlév a sýpka z Velkých Karlovic ve dvoře usedlosti fojtství z Velkých Karlovic
Využívané dočasně jako depozitáře a provozní zázemí
- Klátové úly v zahradě u radnice a v zahradě fojtství
- Zvonice z Horní Bečvy - *sbírka muzea C 48/2002*
- Studna ze Štramberka
- Studna z Dolní Bečvy
- Busta Bohumíra Jaroňka od Julia Pelikána

- Náhrobky z rožnovského hřbitova a ze hřbitova ve Valašské Bystřici na hřbitově kolem kostelíka sv. Anny - součást Valašského Slavína - *sbírka muzea 57922, 57923, 57924*
- Náhrobky - díla současných sochařů - součást Valašského Slavína
- Kamenné kříže a torzo zábradlí z mostu
- Strom života - plastika Michala Žitníka ve vstupním objektu

Kopie staveb

- Obytný dům fojta z Velkých Karlovic s expozicí bydlení v přízemí a 1. patře - *sbírka muzea C 45/2002*
- Kostel sv. Anny z Větrkovic u Příbora podle dokladů zhotovila projekční kancelář fy Baťa ve Zlíně - *sbírka muzea C 46/2002* s expozicí lidového umění a liturgického inventáře katolických kostelů
- Požární úlik z Fryštáku
- Zahradní altán z Příbora

Účelové rekonstrukce

- Žingorův dům z rožnovského náměstí - *sbírka muzea C 60/2002* využíván jako stylový restaurační provoz v přízemí i 1. patře
- Janíkova stodola slouží jako divadelní sál se zázemím
- Kuželna z Ústí u Vsetína využívána jako prodejní místo pro sezónní externí prodejce

Provozní stavby

- Vstupní objekt s pokladnou, prodejnou a WC
- Komorní amfiteátr s technickým zázemím

Mlýnská dolina

Originály staveb

- Valcha z Velkých Karlovic - Podt'atého s náhonem a kolem
- Lisovna oleje z Brumova s původním zařízením na lisování oleje ze semen a pecek
- Pila se dvěma koly na vodní pohon s funkčním jedním pilovým listem z Velkých Karlovic - *sbírka muzea C 73/2002*

Kopie staveb

- Mlýn s náhony a mlecím soustrojím z Velkých Karlovic
- Hamr s hamerním kladivem, výhni, brusem a měchem na vodní pohon a šalanda pro hamerní dělníky

Provozní stavby

- Vstupní objekt s pokladnou, WC a občerstvením

Valašská dědina

Originály staveb

- Obytný dům fojta z Lidečka - *sbírka muzea C 56/2002* se stodolou a komorou - *sbírka muzea C 57/2002* s expozicí školní třídy a kuchyně v přízemí, s dočasným depozitářem v 1. patře Stodola dočasný depozitář
- Obytný dům s hospodářskou částí z Nového Hrozenkova čp. 60 Expozičně nevyužíván - *sbírka muzea C 59/2002*
- Obytný dům z Horní Bečvy s hospodářskou stavbou s expozicí venkovského tkalce a bydlení svobodného sourozence - *sbírka muzea C 49/2002*
- Obytný dům s chlévem ze Študlova - *sbírka muzea C 62/2002* stodola ze Študlova - *sbírka muzea C 63/2002* s expozicí bydlení rodiny miškáře a domácího zpracování pohanky
- Salaš z Karolinky Rákošového sestávající z obytného domu - *sbírka muzea C 50/2002* 4 ovčínů - *sbírka muzea C 52-55/2002* chléva - *sbírka muzea C 51/2002* s expozicí sezónního bydlení, hospodářské objekty využívány pro chov ovcí

- Obytný dům z Velkých Karlovic - Podtátého - *sbírka muzea C 69/2002*
s chlévem a stodolou - *sbírka muzea C 70 -71/2002*
dočasně využívána jako restaurační provoz a provozní zázemí zem. odd.
- Obytný dům s přístěnkem z Valašské Polanky - *sbírka muzea C 64/2002*
a stodolou - *sbírka muzea C 65/2002*
s expozicí domácího tkalcovství a kolářskou dílnou ve stodole
- Sušárna ovoce ze Seninky - *sbírka muzea C 61/2002*
- Obytný dům formana z Velkých Karlovic-Jezerného - *sbírka muzea C 66/2002*
se stodolou a konírnou - *sbírka muzea C 67/2002*
- Obytný dům z Velkých Karlovic - Miloňova s chlévem
Využíván k demonstraci přípravy pokrmů a ochutnávkám
- Obytný dům z Leskovce s chlévem - *sbírka muzea C 68/2002*
s expozicí bydlení nemajetných vrstev
- Konírna a chlév z Velkých Karlovic - Jezerného
Umístěny v rekonstruovaném dvoře
- Větrný mlýnek z Těřlicka
s původním mlecím zařízením
- Zvonice z Vrbětic
- Zvonice z Lužné
- Vahadlová studna z Lužné
Kopie staveb
- Obytný dům z Velkých Karlovic - Jezerného
s expozicí bydlení a doplněn originálními hospodářskými objekty k chovu dobytka
- Obytný dům z Nového Hrozenkova č. 10
s expozicí bydlení a svatby z přelomu 19. a 20. století
- Obytný dům z Nového Hrozenkova č. 539
s expozicí bydlení z poloviny 20.století
- Obytný dům z Nového Hrozenkova 205
s expozicí bydlení sociálně slabých vrstev z osmdesátých let 19.století
- Kovárna z Lutoniny s komorou v patře
Funkční expozice k demonstraci profese
- Větrný mlýn z Kladník
Funkční kopie s expozicí mlynářského řemesla
- Obytný dům s hospodářskou částí z Prlova
s expozicí péče o ženu v šestinedělí a ochutnávkami léčivých čajů
- Víceboká stodola z Hodslavic
Expozice selských vozů, prostor účelově využit k prodeji vstupenek, upomínkových předmětů a občerstvení
- Obytný dům z Lužné s hospodářskou stavbou
S archaickými konstrukčními prvky a expozicí bydlení rolníků v 2. polovině 19. století
- Komora z Horní Lidče
sloužící jako veřejná WC
Provozní stavby
- Komorní amfiteátr s technickým zázemím
Nové stavby
- Položeny základy ke stavbě vozovny z Ostravice - původně provozního objektu o zastavěné ploše cca 400 m², postavené správou lesů Těšínské komory v polovině 19. století jako skladová budova pro potřebu pily a lesního hospodářství na katastru Starých Hamer.
Předpokládá se její expoziční využití k realizaci společného projektu Lesů ČR a muzea " Lesy v Beskydech ".

Objekty k zajištění provozu a uložení sbírek

- Muzeum dále využívá jako objekty pro uložení sbírek obytný dům na Bayerově ulici 62, kde jsou ještě 2 keramické dílny, jako pracovny a provizorní depozitáře obytný dům na Palackého ulici 484, (v přízemí IC a 1 byt a 1 byt v patře), jako depozitáře obytný dům na Palackého ulici 581. Obytný dům

sourozenců Jaroňkových na Čechově ulici 518 pak jako konzervátorské pracoviště s mimořádně nevyhovujícími sklady přírůstků.

- K uložení sbírek dále slouží mimo areály muzea depozitní hala I a II,
- Dále jsou využívány požárně rizikové prostory roubených obytných a hospodářských objektů v areálech, s výjimkou Mlýnské doliny.
- Značná část sbírek je, jak vyplývá z následující tabulky, uložena v podstřeší provozních budov (Palackého 147, KD I, KD II), když z budovy ředitelství musely být pro probíhající rekonstrukci vystěhovány do provizorních prostor. Celková úroveň depozitního prostředí je nedostatečná a řešení problému je jedním z největších úkolů do budoucna.
Proto bylo vynaloženo značné úsilí ke získání Skladu Frenštát, s užitnou plochou 4200 m², kde je možné většinu rizikově uložených sbírkových souborů uložit s ohledem na nároky materiálů a potřebných prostor.
- V roce 2002 bude provedeno požární posouzení a rekolaudační řízení. Připraven ideový záměr a projekt nového pracoviště včetně laboratoře v přízemí objektu.

Přehled současné dislokace sbírek a návrh na jejich přemístění

Rekonstrukční práce a opravy objektů

- Rekonstrukční práce v budově ředitelství na Palackého 147 si vyžádaly stavební kapacity vlastní i dodavatelské. Práce budou dokončeny v roce 2003, jejich postup značně svazoval omezený přísun prostředků muzea, vázaný na finance, získané z vlastní činnosti.
- Nákladem téměř 5 milionu Kč pokračovala generální oprava a rekonstrukce in-teriéru objektu Maměnka - části Pusteven. Byla dobudována nová elektrokotelna, která umožnila pokračování prací i v zimním období, byl dokončen a schválen návrh na řešení interiéru pokojů pro hosty, barevné řešení fasády a parkoviště. Spor o kvalitu vybavení jednotlivých hostinských pokojů, který se přenesl také na stránky tisku, byl rozhodnut ve prospěch komfortního sociálního zázemí, tak jak vyžaduje současná doba. Odborníci památkové péče souhlasili s tím, aby původně velmi nenáročné vybavení sezónně provozovaného turistického objektu, bylo nahrazeno standardním hygienickým zařízením.
- Stejně profesně i finančně náročným úkolem je pokrytí šindelových střech expozičních objektů ve všech areálech. Během roku byla vlastními silami i dodavatelsky nově pokryta střecha mlýna v Mlýnské dolině, stodoly z Lidečka a ovčínů ve Valašské dědině, radnice, Vaškovy hospody a polovina střechy obytné budovy fojtství v Dřevěném městečku. Zároveň byly střechy ošetřeny konzervačním nátěrem.
- V areálu Mlýnská dolina byly vlastními silami vyměněny lampešty rozvádějící vodu na jednotlivá kola, pohánějící zařízení v technických stavbách.
- Započala rekonstrukce stávajícího administrativního objektu ve stavebním dvoře, který tvoří propojené unimobuňky. Pro nedostatek financí byly provedeny zčásti tepelné izolace a oprava WC.

Sbírky

- Od 7.dubna 2000 platí pro správu sbírek v muzeích a galeriích nový zákon č. 122/2000, který byl v průběhu roku doplněn o Vyhlášku MK ČR ze dne 28. července 2000. Metodický pokyn, ohlášený již v roce 2000, nebyl po celý rok k dispozici. Proběhla setkání s autorem, RNDr. Jiřím Žalmanem, který odpovídal na dotazy kurátorů sbírek. Problém spojený se zápisem tzv. "pomocných sbírek" v muzeích v přírodě i ostatních muzeích nebyl vyřešen a stanovisko Odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR se nezměnilo. Ani seminář, pořádaný muzeem k problematice sbírek v muzeích v přírodě, nepřinesl žádoucí výsledek.
- K 31.12.2001 pečoval Etnografický útvar o 124.755 evidenčních jednotek sbírkových předmětů. Z tohoto počtu bylo v etnografické sbírce 60 614 inv.čísel to je celkem 63 426 kusů, ve sbírce písemnosti a tisky 40 559 inv.čísel, ve sbírce doku-mentace muzea v přírodě 22 833 inv.č., což představuje 24 419 kusů.
- Fond negativů obsahuje na 88 530 kusů, zachycujících zejména lidovou architekturu, muzeum, programy muzea, nálezoové situace, dokumentaci z převozu objektů, ostatní muzea v přírodě. Samostatné soubory tvoří 48 264 negativů fotografií sbírkových předmětů, diapositivy (cca 3 500), filmy (70 položek) a videozáznamy akcí muzea a programů (144 položek).
- Sbírková a studijní knihovna, zaměřená na etnografickou literaturu a obecně na sběrnou oblast muzea, nabízí na 14.190 svazků a je využívána bohatě pracovníky muzea i externisty. V závěru roku 2000 došlo v souvislosti s novou zřizovací listinou a personální změnou na místě knihovníka ke změně

koncepte knihovny, která je budována jako dokumentační pracoviště pro problematiku lidové kultury sběrné oblasti a informační a metodické centrum pro muzea v přírodě v ČR. V závěru roku byla podána žádost o dotaci na realizaci záměru v rámci programu veřejných knihoven VISK 6, který každoročně vyhlašuje MK ČR.

- Knihovna trpěla po celý rok provizorním uložením v náhradních prostorách z důvodu rekonstrukce budovy ředitelství. Omezily se významně služby veřejnosti, pokračovalo navádění katalogu do programu Lanius a první část katalogizace starých tisků.
- Stěhování postihlo také sbírku starých tisků, které byly přeneseny do málo vhodných náhradních prostor na Palackého ul. 484. Sbíрка byla stejně jako další sbírkové soubory podrobena inventarizaci.
- Roční přírůstek sbírek činil 978 položek. Z nich většina byla získána nákupem od jednotlivců za celkovou sumu 336.639 korun. Z nejvýznamnějších souborů, získaných do vlastnictví muzea, je třeba zmínit poslední část genealogické kartotéky rodin z obcí sběrné oblasti muzea, která zachycuje obyvatele obcí Velké Karlovice, Nový Hrozenkov a farností jižního Valašska. Autorem souboru, který obsahuje na několik set tisíc záznamů o narozených i zemřelých příslušnících domácností, jejich kmetrovství i sňatcích, které jsou doplněny údaji získanými ze studia gruntovnic a záznamů katastrálních a urbaniálních je Vladimír Rolinc. Přínos souboru se podstatně zvýšil po navedení záznamů do počítačového programu. Zcela zásadní význam mají tyto údaje pro popis vývoje jednotlivých usedlostí, postavení jejich vlastníků a vysvětlení uspořádání obytných domů i rozsah ekonomických jednotek.
- Řada předmětů byla do sbírky muzea darována, jednalo se zejména o oděvní součásti k ženskému kroji a kroji dětí, vybavení domácnosti, část zemědělského inventáře, práce současných řezbářů. Pro dárce byla zřízena graficky pojednaná darovací listina, dárce jsou zveřejňováni na internetových stránkách muzea a dostávají volnou vstupenku na sezónu.
- V rámci výzkumného a dokumentačního programu "Rožnovské malírny porcelánu" byla převzata kolekce malovaného porcelánu včetně návrhů a dalších předmětů, doplněná materiály dokládajícími činnost malírny porcelánového zboží, kterou vlastnil Karel Solařík st. a jeho syn - po Aloisi Jaroňkovi další protagonisté této umělecké výroby v Rožnově.
- V programu dokumentace současných řezbářů bylo získáno 18 originálních plastik. Dárce byli řezbáři - účastníci tvůrčího setkání "Hejův nožík".
- Ve sbírkové oblasti nebyly, na rozdíl od minulých let, konány rozsáhlejší sběrové akce, vzhledem k tomu, že velký díl pracovního času všech odborných pracovníků byl věnován inventarizacím sbírkových souborů.
- Pracovníci útvaru poskytli v průběhu roku 191 odborných konzultací studentům a regionálním badatelům, spojených s excerpcí a zápůjčkami literatury a údaji o sbírkových předmětech. Nároky na zápůjčky fotografií a sbírek meziročně stoupají, provozní podmínky na provizorních pracovištích rozšiřování služeb, zejména v poskytování snímků, negativů a knih neumožňovaly.
- Celkem bylo 35 externím subjektům zapůjčeno zejména na výstavy a do expozic 436 předmětů. Z toho 126 předmětů badatelům. Pro filmové štáby bylo připraveno 652 předmětů v expozicích a mimo ně v objektech Dřevěného městečka a Valašské dědiny.
- Konzervace sbírek probíhala za velmi svízelných personálních podmínek v nedostatečně vybaveném objektu. Vybavení dílny bylo doplněno speciálním soustruhem na dřevo včetně brusky za finančního přispění MK ČR.
- Z vlastních prostředků bylo uhrazeno restaurování 1 výtisku křesťanské nauky bez titulního listu z roku 1616 inv.č. 14 743 v restaurátorském ateliéru Bohumila Šimečka v Hodoníně. Na počátku sezóny byla dokončena úprava a instalace kopie altánu z Příbora, když originál byl restaurován v předchozím roce z příspěvku MK ČR.
- Celkem bylo v průběhu roku ošetřeno 2141 předmětů. Předsezónní příprava expozic, která probíhá od konce března do poloviny května, zahrnovala dílenské ošetření sedminky z více jak 4 900 instalovaných předmětů z nejrůznějších materiálů (tj. praní, rekonzervaci) .
- Zvláštní pozornost byla věnována přípravě reinstalace expozice v obytném stavení z Prlova v areálu Valašská dědina. V instalaci bylo využito nově více jak 150 sbírkových předmětů.
- Stále častěji jsme svědky toho, že předměty získané nově do sbírky, přichází ve velmi špatném technickém stavu. Protože ale nejsou ve fondu zastoupeny a doplňují typologickou nebo vývojovou řadu, musí se do fondu přijmout a konzervátorům, už tak zavaleným prací na expozičních předmětech

a přípravě programů, přibývá časově i odborně náročná práce, často komplikovaná nedostatkem speciálních zařízení a pomůcek.

- Z nově získaných předmětů byly ošetřeny 3/5 celkového počtu. Celkem ošetřila konzervátorská dílna za rok 2 141 předmětů, to je o 150 předmětů méně než v roce předcházejícím. Rozdíl je způsobem mimořádnou nemocností kmenových konzervátorů a také narůstajícím podílem pracovníků dílny na programech spojených s prezentací tradičních způsobů práce.
- Generální inventarizace sbírek započala v roce 1998, ale harmonogram byl, vzhledem k zápisu do CES, změněn a rozsahy inventarizací rozšířeny tak, aby do konce roku bylo cca 85% všech sbírek podrobeno kontrole fyzického stavu a uloženo na daném místě. Tento mimořádně náročný úkol se podařilo naplnit, když jeho realizaci omezovaly ještě revize všech předmětů v areálech na počátku a konci návštěvnické sezóny, což činí cca 5200 ks.
- Překážkou k rychlejšímu postupu inventarizačních prací bylo uložení ve vzdálených depozitářích, povaha revidovaných souborů a také nedostatečný počet pracovních míst s programem na evidenci sbírek. Nepodařilo se získat přenosný PC, který by umožňoval provádět záznamy do evidence přímo do programu ve vzdálených depozitářích. Přes všechny tyto nepříznivé okolnosti bylo v průběhu roku inventarizováno 71.653 inv.č. Zhruba polovina zpráv o výsledcích inventarizací byla projednána ještě v tomto roce v Poradním sboru a podány žádosti o povolení vyřazení ze sbírkové evidence. Odpovídající povolení však nebylo do konce roku doručeno.
- Doba na dořešení zjištěných nedostatků v evidenci, zejména u těch fondů, kde došlo ke změně kurátora, byla Poradním sborem pro sbírkovou činnost stanovena na 1 rok.
- V průběhu sezóny se opět ztratila řada drobných předmětů z fondu dokumentace muzea v přírodě, ilustrujících dobové poměry v domácnostech a zemědělských usedlostech (lampy, zemědělské nářadí, nádoby), které byly vystaveny vně budov či na velmi exponovaných místech a z důvodu věrohodnosti nemohly být neodstranitelně připevněny. Několik předmětů bylo poškozeno nebo trvale zničeno (textilie) při demonstračních programech.
- Škoda, která vznikla při krádeži sbírek v roce 1999, zůstala a činí i nadále kolem 100.000 korun. Pachatel byl zadržen a souzen, ale soudní spor se protahuje a nebyl dosud ukončen. Náhradu muzeum neobdrželo. Díky pojišťovně byla dořešena únorová krádež obrazů z kostela sv. Anny a muzeum obdrželo na základě znaleckého posudku finanční náhradu, jejíž část byla využita pro pořízení kopií zcizených obrazů.
- V rámci inovace stálých expozic připravil Mgr. Šimša rekonstrukci vybavení obytného stavení a stodoly v usedlosti z Prlova ve Valašské dědině. Původně byla expozice věnována životu za 2. světové války v místech, kde operovaly partyzánské skupiny za podpory místních obyvatel. Vzhledem k umístění objektu a jeho určité nepřístupnosti, však nebyla expozice téměř navštěvována. Řešení se našlo ve změně programu a také specializované nabídce doplňkových služeb. V obytném stavení je expozice věnována životu šestinedělky a péči o kojence. Interiér stodoly byl upraven tak, aby se zde mohl prodávat specifický sortiment léčivých bylin a bylinných čajů spojený s ochutnávkou. Prodej byl realizován ve spolupráci se specializovanou divizí ostravské firmy Unigeo.
- Zvláštní formu prezentace sbírek, mimo expozice, jsou časové instalace v objektech k Masopustu, Velikonocím, Anenské pouti a Vánocům. Zatím co první jsou záležitostí objektů Dřevěného městečka, vánoční instalace najdeme převážně v areálu Valašská dědina jako součást programu pro školy - Vánoce na dědině.
- Velká pozornost byla věnována úpravě Valašského Slavína, v polovině roku byl instalován pomník pro manžely Zátokovy, na podzim byly přeneseny ostatky mecenáše Musejního spolku v Rožnově lékárníka Františka Klauďy, včetně plastiky sochaře Bublíka.
- Židovské obci v Ostravě byly předány dočasně deponované náhrobky z bývalého židovského hřbitova v Rožnově a byly umístěny na židovském hřbitově ve Velkých Karlovicích, který se rekonstruuje.
- Postupně se ověřovalo zabezpečovací zařízení a požární signalizace, instalované a zprovozněné v závěru roku 2000. Byla také ustavena 24 hodinová služba monitoringu. Do vybavení depozitářů nemohly být vloženy žádné finanční prostředky s výjimkou opravy největších trhlin v šindelových střeších expozičních objektů a opravy plochých střech na depozitních halách I a II.

Dokumentace

- Pokračovala fotografická dokumentace trojrozměrných sbírek, která v současné době zachycuje 48 264 předmětů zejména z etnografické sbírky a sbírky dokumentace muzea v přírodě. Zcela zdokumentovány jsou předměty, použité v expozicích. V porovnání s ostatními muzejními pracovišti

ČR je podíl fotograficky dokumentovaných předmětů velmi vysoký. V roce 2001 bylo pořízeno 761 fotografií sbírkových předmětů, neboť fotoateliér byl více jak tři měsíce z důvodu rekonstrukce budovy mimo provoz a stále pracuje v provizorních podmínkách.

- Jako v jiných letech probíhala pečlivá fotografická dokumentace areálů, změn v instalacích a expozicích, programů Valašského roku. Pět programů z cyklu Valašský rok bylo zaznamenáno na video, později sestříháno a opatřeno komentářem a titulky. Technický útvar prováděl průběžnou dokumentaci stavebních prací na Pustevnách.
- Ostatní měření a vypracování stavebně technické dokumentace souviselo s dodatečnými kolaudačními řízeními jak u objektů expozičních, tak technických a provozních:
- Štúralova usedlost ve Valašské dědině
- Vozovna
- Budova ředitelství
- Pila ve stavebním dvoře
- Stříkárna ve stavebním dvoře
- Trafostanice ve stavebním dvoře
- Vstupní objekt v Mlýnské dolině
- Hodslavská stodola ve Valašské dědině
- Valašský Slavín v Dřevěném městečku
- Rozvody inženýrských sítí v Dřevěném městečku
- Komora z Horní Lidče - WC pro veřejnost ve Valašské dědině

Výzkumy

- Muzeum ukončilo řešení grantového výzkumného úkolu - Lidová kultura Těšínska. Odborným garantem byl PhDr. Jaroslav Štika, CSc., který ve spolupráci s Muzeem Těšínska a vydavatelstvím Tilia připravil k vydání 4. svazek monografie, věnovaný lidovému umění hudebnímu, tanečnímu a slovesnému. V přípravě je závěrečný 5.díl, jehož rukopis je zcela nově koncipován a shrne dosavadní poznatky týkající se vymezení a etnografických specifik příhraničního regionu.
- Roční plán etnografického pracoviště obsahoval na tento rok také řadu ústavních výzkumných úkolů, které byly zaměřeny na přípravu dokumentace ke sbírkovým fondům, výzkum lidové kultury a dokumentaci objektů. Většina byla započata již v předcházejících letech a má přímou návaznost na tvorbu fondů a také prezentaci. Byly to:
Hřbitovy na Valašsku - ukončeno a publikováno
Způsoby získávání mobiliáře domácností v Rožnově 1880-1940 - pokračuje
Zemědělské hospodaření na Valašsku v 19. a 20.století - ukončeno
Pálení ovoce na Valašsku (k připravované expozici) - ukončeno a publikováno
Dílny rožnovských malířů porcelánu - pokračuje
Genealogie valašských rodů - pokračuje
- Ve spolupráci s Národopisnou společností a Ústavem evropské etnologie FF MU v Brně započal rozsáhlý zjišťovací průzkum k projektu Nositelé tradice, zaměřený na uživatele tradičních technologií zpracování přírodních materiálů na Valašsku a v ČR.
- V grantovém řízení, vyhlášeném MK ČR byly podány žádosti o zařazení do programu věda a výzkum tyto projekty:
Digitalizace měřičského archivu prof. Kuriala a dalších subjektů vztahující se k památkám lidového stavitelství
Rožnovská výšivka - katalog motivů, vyšíváček
Plastika lidových tvůrců ve sbírkách severomoravských muzeí
Celý program však byl pro nedostatek financí zrušen bez náhrady.
- Projekt Rožnovská výšivka byl pak nabídnut do projektu Dokumentace tradičních řemesel a získal finanční příspěvek, stejně jako nově koncipovaný projekt na dokumentaci metlářství.
- Na základě zadání MK ČR zpracoval Etnografický útvar materiál týkající se budoucího vývoje muzeí v přírodě v ČR, výhledy v rozšiřování jejich prezentační nabídky a problematiky spojené se správou sbírek a výměnou informací.
- Nová odborná služba veřejnosti - Genealogické centrum Valašska začalo pracovat v prosinci 2000. Na počátku roku byly přežaty poslední soubory excerpt pro farnosti jižního Valašska. Kompletace materiálu vyvolala nutnost revize některých záznamů a jejich zanesení do vytvořené počítačové

databáze. Ta byla podle postupu archivního bádání dále doplňována. V průběhu roku bylo přijato 81 badatelů a uspořádáno 6 lekcí v rámci odborného semináře pro genealogy - začátečníky. Pro krajany z USA a vlastivědné pracovníky - členy Muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí byly uspořádány přednášky.

- Bylo přijato 51 žádostí o pořízení genealogické rešerše, z toho 19 bylo ukončeno a výsledky předány. Práci GCV brzdí nedokonalá spolupráce s Moravským zemským archivem vzhledem k personálním změnám v jeho čele, naopak se začala slibně rozvíjet spolupráce SGHS v Martině na Slovensku, kde se stalo centrum členem. V současné době se prověřuje zájem o spolupráci ze strany GHS v Praze.
- Na programu Stavební komise se ocitla otázka dostavby Valašské dědiny spojená s výsadbou zeleně a také výběrem objektů, které budou v budoucnu do areálu umístěny. Celý velmi náročný a odpovědný úkol byl svěřen oběma odborným útvary a výsledkem bude předložení libreta dostavby s návrhy na expozice a jejich časové a sociální vymezení.

Pracoviště ISO

- Prostředky na rozvoj pracoviště ISO byly v roce 2001 poskytnuty na zakoupení speciálního soustruhu na dřevo a vysoušečů do depozitářů. Přesto technické vybavení celého odborného úseku velmi zaostává. Bylo doplněno vybavení pro počítačovou evidenci dvojrozměrné dokumentace a započata jeho realizace.
- Záznamy navedené do počítače byly několikrát použity při zcizení sbírek, při inventarizaci fondů, vyhledávání vhodných předmětů pro prezentaci. Jiná muzea nepožádala o spolupráci při provádění záznamů o sbírkách. Žádný jednotlivec nepožádal o povolení vývozu.
- V závěru roku bylo požádáno o poskytnutí finančních prostředků na vybavení depozitáře a pracoviště v roce 2002 v novém skladě ve Frenštátě, vybavení konzervátorské dílny tamtéž a restaurování textilních sbírek mimořádného významu.
- Etnografický útvar zpracoval na vyžádání MK ČR stanovisko k metodice povolování vývozu etnografik.
- Pokračovala instalace EPS a EBZ v objektech se sbírkami a ukončen zkušební provoz.

Prezentace

- Trvalou formou prezentace sbírkového fondu jsou expozice muzea. V současné době nabízíme návštěvníkům 4 instalované objekty s 21 prostorami s tematickými expozicemi v Dřevěném městečku, 5 objektů s 8 prostorami v Mlýnské dolině a 15 objektů s 36 prostorami v areálu Valašská dědina. V průběhu roku nebyla předána žádná nová expozice, jedna expozice usedlosti byla reinstalována (Prlov 24 ve Valašské dědině).
- Expozice Dřevěného městečka a Valašské dědiny byly při příležitosti významných dnů v lidovém kalendáři upraveny k Masopustu, Velikonocům, Anenské pouti a Vánocům. V případě Vánoc se např. v areálu Valašská dědina jedná o 9 objektů s více jak 300 předměty a v Dřevěném městečku o 3 objekty s více jak 220 předměty.
- U našich návštěvníků jsou velmi oblíbeny víkendové programy, při nichž navazujeme na zvykoslovný kalendář. Celoroční nabídka obsahovala celkem 41 akcí nejrůznějšího charakteru. Z toho čtyři folklorní festivaly - Rožnovské slavnosti, Rožnovská valaška - festival armádních souborů, Jánošíkův dukát - festival slovenských souborů v ČR a 5. ročník Romské písně pod patronací Demokratické aliance Rómů. Jeho průběh byl narušen změnami termínu konání, které byly ovlivněny vnějšími okolnostmi.
- Při pořadech, zaměřených na oživování starých způsobů práce, řemesel a zvyků, kterých bylo celkem 10, byly využity původní nástroje, oděvní součásti, nářadí a výjimečné mechanismy - např. žentour nebo benzinové motory a stavební stroje.
- Nejvíce navštívenými byl zvykoslovné programy Masopust, Velikonoce, Pouť ke sv. Anně a programy zaměřené na staré způsoby práce a řemesla. Např. Já mám srdce jako z medu, setkání řezbářů, Den řemesel. Velkému zájmu se těšil program "Už náš staříček", který se soustředil na zpracování švestek tradičními způsoby a na podzimní práce ve Valašské dědině.
- Premiéru mělo Tříkrálové setkání řezbářů, kteří se podílí na společném betlémě, a Mikulášský podvečer - prohlídka Valašské dědiny v předvánočním čase v předvečer svátku sv. Mikuláše.
- Byla obnovena filmová přehlídka " Etnofilm " - v minulosti několikrát připravené setkání neprofesionálních filmových tvůrců na téma dokumentace lidové kultury a tradice. Přehlídky se zúčastnila kromě profesionálních studií také řada jednotlivců a Studio České televize Ostrava.

- Zájem veřejnosti o programy s činnostmi trvale stoupá, stagnuje zájem o folklorní festivaly. Na program Vánoce na dědině byly zavedeny termínované objednávky pro mimořádný zájem škol z širokého okolí. Poklesl návštěvnosti zaznamenal opakovaně Receptář.
- Již po třetí byly všechny areály muzea zdarma přístupny 18. května - v Mezinárodní den muzeí. Všechny areály muzea byly zapojeny do akcí Dnů evropského kulturního dědictví, které se konají v září, volný vstup byl do areálu Valašská dědina.
- Velkým problémem při realizaci všech akcí pro veřejnost byly nevyjasněné vztahy s OSA. Opakovaně byly ze strany OSA zveřejňovány zákazy konání programů, k zásahu vyzvána Policie ČR a ředitel muzea byl upozorněn na možnost internace z důvodu neuposlechnutí výzvy k zákazu programů. V některých případech se jeví zcela jasně, že celá záležitost je spíše osobní nepřízní vůči muzeu a jeho aktivitám než principiálním dodržováním zákona a předpisů s ním souvisejících. Spor nevyřešila ani AMG, která opět uzavřela jednorázovou smlouvu za všechna muzea ČR s výjimkou našeho muzea.
- Prostřednictvím Regionálního sdružení Beskydy-Valašsko se muzeum prezentovalo na výstavě Regiontour Brno 2001 a dalších výstavách cestovního ruchu.
- Oddělení propagace je v kontaktu s řadou redakcí celostátních i regionálních deníků, televizními studii a rozhlasovými redakcemi. Zvýšil se počet přímých vstupů režisérů programů do rozhlasových vysílání, které lákají další návštěvníky. Pravidlem se stala účast zástupce muzea na pravidelných úterních tiskových konferencích rožnovské radnice.
- 24. srpna se konal přímý přenos České televize Praha z Valašské dědiny v rámci programu Dobré jitro, který se setkal s mimořádným ohlasem. V srpnu natáčela Televize Nova jednotlivé šoty věnované tradičnímu zpracování přírodních materiálů a domácím pracím pro program Rady ptáka Loskutáka.
- Muzeum bylo často předmětem televizního zpravodajství, které se soustředilo zejména na vývoj záležitostí kolem vztahu mezi OSA a muzeem.
- Propagaci akcí muzea výrazně pomáhají samostatné internetové stránky, které jsou návštěvníky vysoko hodnoceny pro svou nápaditou grafiku i obsah. Pravidelně se zde objevují dárci sbírkových předmětů, pozvánky na pořady, průvodci po areálech, nabídka publikací i služeb.
- Pro návštěvníky byl vydán nový Průvodce s mapkou a barevnými fotografiemi. Pro prodej byla připravena videokazeta o Dřevěném městečku. Autorem libreta byl dr. Radek Hasalík, kamera, střih byla svěřena firmě Bayerstudio Frenštát.
- Publikační aktivity muzea se omezily na vydání Almanachu k 70. narozeninám PhDr. Jaroslava Štíky CSc., emeritního ředitele muzea. Na rozdíl, od předcházející let nebyl vydán programový sborníček.
- V květnu se konal v muzeu odborný seminář na téma Sbírkové předměty v muzeích v přírodě, který byl připraven ve spolupráci s Kolegiem muzeí v přírodě AMG a Národopisnou společností za účasti více jak 30 odborníků z celé republiky. Přednesené referáty spolu s obrazovou dokumentací a personální bibliografií dr. Štíky byly prezentovány poprvé v historii muzea na CD.
- Muzeum přispělo svými sbírkovými pohlednicemi k úspěchu výpravné publikace kolektivu autorů Beskydy a Pobeskydí.
- 3. svazek monografie Těšínsko, vydaný na počátku roku, byl věnován zvykům a obřadům v rodině, lidovému léčení.
- Stalo se již pravidlem, že k programům zaměřeným na oživení starých způsobů práce a prezentaci sbírek, byly připraveny příležitostné tisky, informující návštěvníky o původu předmětů, povaze činnosti i o těch, kteří ještě různé práce dovedou.
- Je škoda, že se v průběhu roku nepodařilo odstranit všechny nedostatky vnitřního a vnějšího informačního systému v muzeu, i když mapy a orientační texty plnily svou funkci ke spokojenosti návštěvníků, zejména ve Valašské dědině.
Taky v roce 2001 se realizoval nový způsob v poskytování průvodcovských služeb v areálu Valašská dědina, kde přes prázdninové měsíce byla nabízena volná prohlídka objektů, v nichž se pohybovali demonstrátoři. Zcela nový způsob komunikace s návštěvníky se osvědčil a bude realizován i nadále po odstranění některých nedostatků spojených s malou zkušeností všech, kteří se moderního způsobu kontaktu s našimi hosty zúčastnili. Mnozí návštěvníci byly službou překvapeni a požadovali prohlídku areálu klasickým způsobem.
- V květnu se v muzeu konal týdenní program nazvaný "Muzeum bez hranic", který navázal na tradici předcházejících let a byl věnován Zemědělskému muzeu z německého Lindlaru. Hosté přivezli nejen řemeslníky, ale orchestr a řadu odborníků, kteří seznámili návštěvníky i odborné pracovníky muzea se svými dokumentačními a prezentačními metodami.

- Zvláštní pozornosti veřejnosti se 24. června těšil pietní obřad spojený s uložením urny s popelem několikanásobného olympijského vítěze Emila Zátopka na Valašský Slavín. Slavnosti se, kromě paní Dany Zátopkové a rodinných příslušníků, účastnila řada oficiálních hostů, zástupce finského velvyslanectví, olympionici a také mnoho obyvatel Rožnova, Kopřivnice, Zlína a dalších měst.
- Některé programy, např. Velké vojenské manévry se nepodařilo realizovat, úspěch byl často závislý na počasí, které ne vždy přálo.
- Pro nedostatek vhodného prostoru nebyla realizována žádná výstava, prezentující sbírky muzea.
- Přes všechny nepříznivé okolnosti navštívilo muzeum 342 674 hostů, což je o 11% více jako v roce předcházejícím.

Spolupráce s jinými institucemi

- Valašské muzeum v přírodě je stálým členem Svazu evropských muzeí v přírodě, IOF a díky aktivitám ředitele Ing. Vítězslava Koukala, CSc. navázalo v průběhu roku spolupráci s Mezinárodní organizací zemědělských muzeí (AIMA), jejíž sekretariát hostíme. Ing. Koukal byl na podzimním zasedání AIMA zvolen jejím prezidentem.
- Dvě z pracovnic muzea se výrazně podílely na formulaci projektu MK ČR Nositelé tradice a Mgr. Veselská byla jmenována členkou komise pro udělení tohoto titulu. Rozšířila se spolupráce s Odborem regionální a národnostní kultury MK ČR, když zástupkyně muzea - Mgr. Jiřina Veselská se stala členkou komise pro posuzování projektů na podporu řemesel a grantů na výzkum tradičních řemesel. Spolu s Dr. Štikou byla jmenována členkou komise pro udělování Ceny ministra kultury v oboru lidová tradice a folklór.
- Pracovníci muzea se aktivně podílí na práci Kolegia muzeí v přírodě AMG a také Etnografické komise. Etnografický útvar je pro Asociaci muzeí a galerií garantem zpracování pojmosloví etnografických sbírek. V průběhu roku bylo pojmosloví oděvu opatřeno 40 dalšími kresbami, bylo dokončeno a dáno k dispozici po společném jednání v Chebu pojmosloví nábytku.
- Ing. Vítězslav Koukal, CSc. je prezidentem AIMA, předsedou sbírkové komise Regionálního muzea v Mikulově a členem redakční rady časopisu Region.
- Mgr. Marie Brandstettrůvá je členkou sbírkové komise v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně.
- Mgr. Jiřina Veselská je předsedkyní Sbírkové komise v Muzeu Těšínska a Okresním vlastivědném muzeu v Novém Jičíně a členkou Vědecké rady Vlastivědného muzea v Olomouci. Zastává i nadále funkci předsedkyně Národopisné společnosti.
- Pokračovala velmi úzká spolupráce s vysokými školami - v průběhu roku absolvovalo u nás svou terénní a muzejní praxi 20 studentů z Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty MU v Brně a Ústavu historie a muzeologie Slezské univerzity v Opavě. Pracovníci muzea byli konzultanty a oponenty 5 diplomových prací.
- Muzeum spolupracuje s Vlastivědným muzeem ve Vsetíně při vydávání kulturní revue Valašsko. Významná byla také spolupráce s Muzeem Těšínska na vydávání monografie Těšínsko.
- Velmi dobře se začala rozvíjet spolupráce s Regionem Beskydy - Valašsko, jehož je muzeum členem a Valašským královstvím, které se podílelo na některých pořadech (Pekař Valašského království, soutěž ve stloukání másla, popularizace Genealogického centra Valašska).
- Již tradičně byl partnerem při realizaci některých akcí Valašský muzejní a národopisný spolek, jehož členové se také zúčastní jako pomocníci na programech muzea, zejména těch, které jsou zaměřeny na prezentaci tradičních způsobů práce a zvykosloví. Spolek byl spolupořadatelem Rožnovských slavností a podílel se na realizaci odborného semináře Sbírkové předměty v muzeích v přírodě.

Provoz muzea

- Provozní útvar prošel v průběhu roku personálními a organizačními změnami, které si vyžádaly stále se zvyšující nároky na jeho práci. Jednalo se o zavedení nepřetržitého monitoringu v souvislosti s instalací a zprovozněním zabezpečení objektů, změna v prohlídce areálu Valašská dědina. Mnohé starosti přinesla také změna v zajištění provozu restaurace spolu s náležitostmi vedlejší hospodářské činnosti.
- Po celou sezónu bylo hlavním úkolem provozně obchodního útvaru zajištění péče o návštěvníky a to zejména odpovídajících průvodcovských služeb, nabídka občerstvení a upomínkových předmětů, úklid areálů a objektů. Vzhledem k nepravidelně probíhající křivce návštěvnosti je nutno k zajištění, zejména průvodcovských služeb, spolupracovat s velkým počtem sezónní zaměstnanců.

- S muzeem je neodmyslitelně spojována kvalitní nabídka upomínkových předmětů, která se díky spolupráci s tradičními výrobci i vlastní dílnou neustále inovuje. Na kvalitu jednotlivých předmětů dohlíží Výtvarná rada, která je poradním orgánem ředitele. Svě místo si již vytvořila poštovna se stále se zvyšujícím počtem vyřízených listovních zásilek, kdy zejména sběratelé mají zájem nejen o dobové dopisnice, ale zejména příležitostné razítka a speciální obálku, které tentokrát byly věnovány Emilu Zátokovi. Poprvé byl pro veřejnost otevřen expoziční obchod se specifickým sortimentem.
- Důležitou součástí provozu muzea je zemědělské oddělení, které se věnuje péči o zeleň v areálech, pěstuje tradiční plodiny, které jsou součástí expozic na políčkách ve Valašské dědině. Od jara roku 2001 byla péče o dobytek, který je ve vlastnictví muzea, včetně plemenného stáda ovcí Valašek, svěřena zpět do rukou pracovníků oddělení pod vedením pana Františka Trčky, který nastoupil v květnu. Velké rezervy celého oddělení jsou ve způsobech prezentace tradičních zemědělských prací a zpracování zemědělských produktů.
- V areálu Valašská dědina započaly práce na inventarizaci zeleně a první zásahy do stromového pokryvu. Autorkou návrhu na úpravy je Ing. Kateřina Tuzarová. V rámci akce Ministerstva životního prostředí "Stromy milenia" byla v areálu vysázena alej.
- Pracovníci oddělení se významně podíleli na přípravě a realizaci první výstavy odrůd ovoce, která se konala v říjnu v Dřevěném městečku.
- Celý majetek muzea byl podroben generální inventarizaci s návrhem na odpisy a zavedením centrální evidence majetku a skladového hospodářství. Mimořádná inventarizace proběhla v Hospodě Na posledním groši v souvislosti se změnou provozu a odpovědného pracovníka. Její negativní výsledky byly řešeny soudně.
- Ke změně došlo v organizaci skladového hospodářství, když byl uveden v život centrální sklad a nový způsob objednávání materiálu a ochranných pomůcek.
- V mezích daných finančních prostředků byla pozornost věnována technickému vybavení provozu - byla posílena telefonní ústředna, telefonicky napojeny objekty v areálech a zakoupen nový server pro síť.
- Na práci muzea se podílela řada vojáků civilní vojenské služby, kteří pracují v provozu areálů, v zemědělském oddělení, konzervačním oddělení. Jejich počet se však v průběhu roku, vzhledem k nedostatečné kázi mnohých, začal postupně snižovat.

Finance

- Financování muzea, které je příspěvkovou organizací MK ČR, probíhalo stejně jako v minulých letech. Hlavními zdroji příjmů byl příspěvek zřizovatele na činnost ve výši 18,200 000,- Kč a výtěžek z vlastní činnosti 19 607 000,- Kč, z toho příjmy ze vstupného 10 855 000,- Kč. Poměr obou částek 1:1 budil, stejně jako v minulých letech, u našich kolegů velké rozpaky a obdiv. Není v zahraničí ani v naší republice zvykem, aby tak velké muzeum mělo tak zanedbatelný příspěvek od státu na svou činnost.
- Státní dotace na vybavení pracoviště ISO a depozitářů zahrnovala nákup vysoušečů a soustruhu na dřevo. Příspěvek na nákup sbírek přes opakovaně podané žádosti nebyl poskytnut. Z prostředků UNESCO obdrželo muzeum více jak 130.000,- Kč na vybavení pracoviště pro zpracování archivu bývalého Ústředí lidové umělecké výroby. Když program a mzdy hradilo muzeum ze svých prostředků.
- Díky vysoké návštěvnosti činil přínos ze vstupného více jak 10 000 000,- korun, což je ve srovnání s ostatními muzei vysoká částka. Předpoklad, že návštěvnost bude klesat, se v tomto roce nesplnil, ale celková vybraná částka na vstupném oproti roku předcházejícímu klesla.
- Mimořádně svízelná situace byla ve mzdové oblasti. Nedokonalostí prognózy vývoje mezd musely být v závěru roku čerpány rezervní prostředky, aby mohly být mzdy v příslušné výši vyplaceny. I tak byly platy pracovníků muzea na jednom z posledních míst v rámci celé ČR a rozdíl mezi celostátně zjištěnou průměrnou mzdou a mzdou odborného pracovníka - kurátora sbírky se zvýšil na téměř 7000 Kč.
- Zatěžující záležitostí nejen pro finance, ale také pro pořádání programů, byly nevyjasněné vztahy s Ochranným svazem autorským (OSA), který požadoval za reprodukování hudebních a zejména folklorních programů vysoké částky.
- Účelové dotace MK ČR byly v průběhu roku poskytnuty na Pustevny a EBZ. Okresní úřad ve Vsetíně poskytl finanční příspěvek na opravu Pusteven.
- Sponzorsky podporovala práci muzea Československá obchodní banka a Pivovar Radegast, významným příznivcem je také Hasičská vzájemná pojišťovna a někteří další sponzoři, kteří se podíleli

na realizaci jednotlivých programů: Vitana, Unigeo a Fa Janík na programu Vánoce na dědině, Enzyma na Pekařské sobotě a Šenovská dopravní společnost na Hejově nožíku.

- Do hospodaření muzea byla zahrnuta samostatná hospodářská činnost , kterou však po celý rok provázela velká řada problémů, zejména v ekonomické oblasti. Proto bylo rozhodnuto tuto činnost na konci roku uzavřít a vyhlásit veřejnou soutěž na pronájem všech restauračních a stánkových zařízení.

Závěr

Rok 2001 můžeme z hlediska naplnění stanoveného ročního plánu hodnotit jako úspěšný, zejména v oblasti vnitřní organizace, odborné činnosti, prezentaci a zvýšení návštěvnosti. Výrazné úspěchy v péči o objekty, zvýšení prestiže muzea na odborném poli, inovace řady pořadů a nové programy, výsledky inventarizace sbírek, dokončení nového objektu ve Valašské dědině a zahájení stavby vozárny jsou klady celoročního snažení všech.

Řadu úkolů však nebylo možné splnit nebo dokonce započít vzhledem k nedostatku potřebných finančních prostředků, který nelze aktivně ovlivnit. Nedostatky v oblasti prezentace vlastních aktivit a větší systematičnost v propagaci muzea lze napravit.